

Jaarverslag 2021

Commissie van Toezicht bij de
P.I. Achterhoek
te Zutphen

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Inrichting	4
2.1. De commissie van toezicht	4
2.1.1. De samenstelling van de commissie van toezicht	4
2.2. Deskundigheidsbevordering	4
3. Cijfers	4
4. De toezichthoudende taak	5
4.1. Contacten en samenwerking met de directie van de inrichting	5
4.2. Onderwerpen die in het verslagjaar nader zijn belicht	5
5. De adviestaak	6
6. De bemiddelingstaak	7
6.1. Het maandcommissariaat	7
6.2. De bemiddeling	7
7. De rechtsprekende taak	7
7.1. Cijfermatig overzicht	8
7.2. Doorlooptijden	9
7.3. Rogatoir verhoor	9
8. Conclusies	10
9. Bijlagen	11
9.1. Overzicht soorten grieven en klachten per onderwerp KLAVER	11
9.2. Managementoverzicht KLAVER	13
9.3. Totaaloverzicht KLAVER	14

1. Voorwoord

Het jaar 2021 is wederom een jaar dat werd gedomineerd door de uitbraak van Covid-19. De vrijheid van gedetineerden werd hierdoor extra ingeperkt. De inrichting heeft ook dit jaar flexibiliteit getoond. Waar versoepeling van de maatregelen mogelijk was werd daartoe besloten zoals onder meer blijkt uit het opstarten van bezoek zonder toezicht en ouder kind dagen. De mogelijkheid van beeldbellen, dat door de commissie wordt gezien als waardevol alternatief voor regulier bezoek, is bewaard gebleven.

De commissie van toezicht heeft haar werkzaamheden bij aanvang van het verslagjaar in aangepaste vorm voortgezet. Toen als gevolg van versoepelingen meer mogelijk was heeft de commissie haar werkzaamheden in oude vorm opgepakt. Dat betekent onder meer dat de maandcommissaris bij het bezoek aan de inrichting weer zichtbaar was op de afdelingen hetgeen werd gewaardeerd door zowel personeel als gedetineerden.

Voor wat betreft de inhoud van de klachten wordt opgemerkt dat de ernst van de klachten relatief mild is, zo is er geen sprake van ernstige geweldsincidenten of andere ernstige incidenten. Gedetineerden worden op correcte wijze bejegend en ook het aantal beroepszaken valt mee.

De commissie wil benadrukken dat dankzij het adequate optreden van directie en personeel van de P.I. Achterhoek de situatie rond de uitbraak van Covid-19 in het verslagjaar onder controle is gebleven. De getroffen maatregelen hebben ertoe geleid dat het in de P.I. Achterhoek niet is gekomen tot een uitbraak van Covid-19 onder gedetineerden. Hoewel de personele bezetting op momenten krap was is een afschaling van het dagprogramma niet nodig geweest.

De commissie spreekt de hoop uit dat in het huidige jaar 2022 de maatregelen die zijn genomen in verband met Covid-19 in zijn geheel komen te vervallen zodat gedetineerden weer meer vrijheden kunnen krijgen en het toezicht weer als vanouds vormgegeven kan worden.

Namens de leden van de Commissie van Toezicht bij de P.I. Achterhoek,
Dirk Vergunst, voorzitter.

2. Inrichting

Penitentiaire Inrichting (P.I.) Achterhoek is gevestigd in Zutphen. De inrichting heeft zowel de bestemming van gevangenis als Huis van Bewaring (HvB). Daarnaast is P.I. Achterhoek een inrichting voor stelselmatige daders (ISD) en kent de inrichting een afdeling voor bijzondere zorg, de extra zorg voorziening (EZV).

De inrichting heeft een zogenaamde A3-status. Dit betekent dat het beveiligingsniveau van de inrichting drie is op de landelijk geldende schaal van nul tot drie. P.I. Achterhoek beschikt over een capaciteit van 210 plaatsen voor mannelijke gedetineerden.

2.1. De commissie van toezicht

2.1.1. De samenstelling van de commissie van toezicht

Op 1 januari 2021 was de commissie van toezicht als volgt samengesteld:

- de heer mr. D. Vergunst, voorzitter, lid sinds 1 maart 2010;
- mevrouw M.J. Seijger, lid sinds 1 juni 2009;
- de heer G.J. van Dijk, lid sinds 1 juli 2011;
- mevrouw mr. M.G. Pekkeriet-Bischop, lid sinds 1 november 2016;
- de heer mr. G.R.G. Nijpels, lid sinds 1 mei 2019;
- de heer G.M.J. Meurs, lid sinds 1 februari 2020.

Van de commissie van toezicht maakten deel uit een rechter, een officier van justitie, een advocaat, een werkbegeleider bij de Reclassering, een lid algemeen bestuur waterschap en een (gepensioneerd) wethouder.

Als voorzitter van de beklagcommissie traden op de heer mr. D. Vergunst, mevrouw mr. M.G. Pekkeriet-Bischop en de heer mr. G.R.G. Nijpels. In dit verslagjaar is voor de commissie werkzaam geweest als secretaris mevrouw M. Gort, verbonden aan de rechtbank Gelderland, locatie Arnhem.

2.2. Deskundigheidsbevordering

Als gevolg van de maatregelen die zijn genomen in verband met de uitbraak van Covid-19 heeft de commissie in het verslagjaar geen activiteiten beoefend in het kader van deskundigheidsbevordering.

3. Cijfers

Het aantal plaatsen: 210

Het aantal plaatsen in het HvB regime: 60

Het aantal plaatsen in het gevangenisregime: 90

Het aantal ISD plaatsen: 48

Het aantal EZV plaatsen: 12

Het aantal gehouden beklagzittingen voor 2020: 22 (waarvan 4 meervoudig en 18 enkelvoudig)

4. De toezichthoudende taak

4.1. Contacten en samenwerking met de directie van de inrichting

In 2021 is de commissie van toezicht tien keer in vergadering bijeen geweest. Een aantal van deze vergadering vond in digitale vorm plaats in verband met de uitbraak van Covid-19. De vergaderingen werden tot juni 2021 veelal bijgewoond door de plaatsvervangend vestigingsdirecteur, de heer W. van den Dam. Met ingang van juni 2021 werden de vergadering veelal bijgewoond door de plaatsvervangend vestigingsdirecteur, mevrouw E. Beltman. Bij afwezigheid van de plaatsvervangend vestigingsdirecteur werd de vergadering bijgewoond door de heer D. Vette, vestigingsdirecteur, dan wel mevrouw F. van der Bend, plaatsvervangend vestigingsdirecteur. Vaak was tijdens de vergadering ook de juridisch medewerker, de heer H.J. te Paske, aanwezig. De heer W. van den Dam en mevrouw E. Beltman traden eveneens veelal op als vertegenwoordigers van de directie bij beklagzittingen, daarbij bijgestaan door de juridisch medewerker de heer H.J. te Paske.

De opstelling van de directie werd door de leden van de commissie als open en constructief ervaren. Over een weer was sprake van een kritisch betrokken houding.

4.2. Onderwerpen die in het verslagjaar nader zijn belicht

De commissie van toezicht heeft in dit verslagjaar een aantal specifieke onderwerpen nader belicht. De navolgende onderwerpen zijn in de vergaderingen van de commissie van toezicht met de directie in dit kader in het verslagjaar 2021 met name aan de orde geweest:

P.I. Achterhoek is een inrichting waar gedetineerden met een GVM hoog status kunnen worden geplaatst. In de inrichting verblijven meerdere gedetineerden met een GVM status hoog dan wel verhoogd. De commissie heeft met de directie gesproken over de bijzondere aandacht die gedetineerden met een GVM status vragen. Meermalen is gesproken over de oplegging van maatregelen aan gedetineerden met een GVM status, veelal naar aanleiding van ingediende klaagschriften. De directie kijkt maandelijks naar de risico's en maakt een individuele weging, daarbij wordt ook gesproken met de gedetineerde en wordt gevraagd of er gewijzigde omstandigheden zijn waar rekening mee gehouden dient te worden.

In het verslagjaar is gesproken over de nieuwe Wet straffen en beschermen. Vanuit de zijde van de inrichting zal het komende jaar een cursus worden georganiseerd voor de commissie, het MT en de juridische ondersteuning. Onder meer de thema's promoveren/degraderen en kort- en langdurend re-integratieverlof zullen dan aan de orde komen.

De commissie heeft met de directie van gedachten gewisseld over het nieuwe toetsingskader. Bij ontoelaatbaar gedrag (zoals geweld, ontvluchten en drugsgebruik) wordt de gedetineerde direct gedegradeerd. Alle andere gedragingen vallen onder ongewenst gedrag. Dit leidt niet per definitie tot degradatie. Waar voorheen druggebruik werd gekoppeld aan verslavingsproblematiek is de inzet nu dat dit wordt aangemerkt als ontoelaatbaar gedrag op grond waarvan een gedetineerde acuut wordt gedegradeerd naar het basisprogramma. Het baart de commissie zorgen dat er weinig ruimte is voor maatwerk. De nieuwe wet lijkt op dit vlak geen rekening te houden met niet-kunners.

De commissie is op de hoogte gehouden van personeelwisselingen en is voorgesteld aan verschillende nieuwe medewerkers zoals het hoofd veiligheid, de coach vakmanschap, het hoofd zorg en een nieuwe plaatsvervangend vestigingsdirecteur. Zij zijn uitgenodigd voor de vergadering en hebben in een aantal gevallen een uitgebreide toelichting gegeven op hun werkzaamheden.

De directie heeft de commissie op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen met betrekking tot de Covid-19 uitbraak. Nieuwsbrieven werden gedeeld en wanneer versoepeling dan wel aanscherping van de maatregelen noodzakelijk was dan werd de commissie daarover geïnformeerd. Ook werd de commissie op de hoogte gehouden van het verloop van de vaccinaties. Het percentage gevaccineerde gedetineerden is in het verslagjaar aanzienlijk gestegen. Dat had deels te maken met de doorloop van gedetineerden.

In de loop van het verslagjaar werd, toen versoepeling van de maatregelen dat mogelijk maakte, bezoek zonder toezicht (bzt) weer gefaciliteerd. De richtlijnen voor bzt en de wijze waarop gedetineerden moeten aantonen dat zij een duurzame relatie hebben werden wel aangescherpt. In de loop van het verslagjaar heeft ook de ouder kind dag weer doorgang gevonden.

5. De adviestaak

Een aantal punten dat ook onder het punt adviestaak zou kunnen worden geschaard, is hiervoor reeds besproken onder het punt toezichthoudende taak.

Gedurende het verslagjaar zijn door de commissie geen expliciete adviezen uitgebracht aan het Ministerie van Justitie, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming of andere instanties en personen.

6. De bemiddelingstaak

6.1. Het maandcommissariaat

Vijf leden van de commissie traden in het verslagjaar op als maandcommissaris, aan de hand van een vastgesteld rooster. Door de uitbraak van Covid-19 werd bij aanvang van het verslagjaar een andere invulling gegeven aan het maandcommissariaat, de maandcommissaris hield spreekuur in een spreekkamer in de inrichting. Na een versoepeling van de maatregelen hebben de maandcommissarissen hun oude werkwijze weer opgepakt, hierbij brengen zij - veelal in tweetallen - een bezoek aan de afdelingen en spreken zij daar met gedetineerden.

Evenals in voorgaande jaren voerden de maandcommissarissen het maandcommissariaat zelfstandig uit. De maandcommissarissen bezochten gedetineerden op verzoek van het secretariaat of naar aanleiding van een ingekomen sprekersbriefje. Waar nodig trad de maandcommissaris in contact met de directeur om tot een oplossing van het probleem te komen. Ook gaf de maandcommissaris in voorkomende gevallen uitleg over de geldende regels.

De maandcommissaris maakt bij elk bezoek en van elk (bemiddelings)gesprek een kort verslag. De verslagen van de maandcommissaris worden besproken in de maandelijkse vergadering van de commissie van toezicht.

6.2. De bemiddeling

Na binnenkomst werd een deel van de klachten doorgeleid aan de maandcommissaris om te onderzoeken of bemiddeling tot de mogelijkheden behoort. In het verslagjaar zijn 72 klachten ter bemiddeling naar de maandcommissaris gestuurd. Dit heeft ertoe geleid dat in het verslagjaar 51 klachten zijn ingetrokken na bemiddeling. De klachten waarin de maandcommissaris in het verslagjaar heeft bemiddeld betroffen o.a. bejegening, persoonlijke voorwerpen, activiteiten (arbeid), activiteiten (diversen) en rekening-courant.

7. De rechtsprekende taak

Direct na binnenkomst worden de klachten beoordeeld. In veel gevallen worden klachten ter bemiddeling doorgeleid aan de maandcommissarissen. Er kan echter ook voor gekozen worden direct verweer op te vragen bij directie, dan wel het beklag kennelijk gegrond, kennelijk ongegrond of kennelijk niet-ontvankelijk te verklaren.

In het verslagjaar zijn veel klachten buiten zitting afgedaan. Dit had te maken met achterstanden die waren ontstaan als gevolg Covid-19 maatregelen in combinatie met de onderbezetting van het secretariaat. De commissie hecht veel waarde aan de behandeling van klachten tijdens een beklagzitting. Dit geeft de gedetineerde het gevoel dat hij serieus wordt genomen en dat hij wordt gehoord. De insteek van de commissie zal daarom blijven dat klachten zoveel mogelijk tijdens een enkelvoudige dan wel meervoudige zitting van de beklagcommissie worden behandeld. Niet alle klachten worden ter zitting behandeld. De commissie kijkt kritisch welke klachten zich lenen voor schriftelijk afdoening.

De beklagcommissie acht de behandeling van beklagzaken niet alleen van belang voor de individuele klager, maar ook voor zichzelf als instrument om te weten wat er onder de gedetineerden leeft. In verband met de uitbraak van Covid-19 heeft de inrichting verschillende maatregelen genomen om het risico van verspreiding van Covid-19 binnen de inrichting te beperken. Beklagzittingen hebben wel fysiek doorgang kunnen vinden, zij het dat het overgrote deel van de zittingen enkelvoudig was. Daartoe is besloten omdat op die manier minder mensen toegang tot de inrichting hebben. Om veel beweging te voorkomen werd geen mondeling uitspraak gedaan maar werden nagenoeg alle klachten schriftelijk afgedaan. In het verslagjaar heeft de beklagcommissie 22 keer zitting gehouden. Deze zittingen waren in 18 gevallen enkelvoudig, 3 zittingen waren meervoudig. De zittingen vonden allemaal in de inrichting plaats.

Klager, eventueel bijgestaan door zijn advocaat, en directie werden voor een mondelinge behandeling van het beklag uitgenodigd. Als gevolg van de Covid-19 maatregelen konden advocaten niet fysiek bij de beklagzitting aanwezig zijn maar werden zij telefonisch in de gelegenheid gesteld hun cliënt bij te staan. Een bijkomend voordeel hiervan is dat het makkelijker is om klachten in te plannen voor een zitting omdat de tijdsbelasting voor advocaten minder is doordat zij geen reistijd hebben.

7.1. Cijfermatig overzicht

In het verslagjaar werden in P.I. Achterhoek in totaal 426 klachten en 11 grieven ingediend. Van de ingediende klachten zijn in het verslagjaar in totaal 118 klachten en/of grieven ingetrokken. De beklagcommissie heeft 108 klachten niet-ontvankelijk, 213 klachten ongegrond, 23 klachten gegrond en 2 klachten deels gegrond verklaard.

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Ingekomen klachten totaal	437	648	565	416	475	389
Afgehandelde klachten totaal	591	608	454	430	450	341
Afdoening						
Ingetrokken totaal	118	192	144	175	145	149
Ingetrokken na bemiddeling	51	43	45	48	42	58
Ingetrokken ter zitting	16	46	36	32	24	51
Rogatoir verhoor	73	68	43	61	18	30
Niet-ontvankelijk	108	112	73	43	82	52
Ongegrond	213	170	121	86	128	66
(Deels) gegrond	25	24	28	30	31	22
Overgedragen	50	42	45	35	46	22
Afdoening grief	4	--	--	--	--	--

7.2. Doorlooptijden

De commissie heeft in het verslagjaar geconstateerd dat in 386 gevallen de wettelijke termijn van vier weken, welke termijn verlengd kan worden met vier weken, niet gehaald werd. Deze overschrijding werd veroorzaakt door factoren waarop de commissie slechts beperkt en/of indirect invloed uit kan oefenen, namelijk:

- bemiddeling door de maandcommissaris;
- overplaatsing van klager waardoor, een uitgaand rogatoir verzoek rogatoir moest worden gedaan aan de commissie van toezicht waar klager op dat moment verbleef;
- klager in vrijheid gesteld;
- klager zonder vaste woon- of verblijfplaats;
- klager ontvlucht;
- klacht aangehouden ter zitting van de beklagcommissie ten behoeve van het opvragen van nadere informatie van de zijde van klager, dan wel directie;
- beschikbaarheid advocaten.

Zoals te verwachten heeft ook de uitbraak van Covid-19 een negatieve invloed gehad op de doorlooptijden door de uitval van zittingen tijdens de eerste lockdown. Daarnaast was er in het verslagjaar sprake van onderbezetting bij het secretariaat waardoor klachten niet altijd tijdig werden ingeboekt en het opvragen van verweer vertraging opliep. Dit had tot gevolg dat het langer duurde voordat klachten ter zitting konden worden behandeld. Dit in combinatie met een toename van het aantal klachten dat in het verslagjaar is ingediend.

De commissie heeft geconcludeerd dat de wettelijke termijn van vier weken, eventueel te verlengen met 4 weken, gerekend vanaf datum binnenkomst geen reële termijn is waarbinnen een klachtenprocedure kan worden afgerond. De doorlooptijden blijven onder de aandacht van de commissie en het streven is deze in het verslagjaar 2022 te verkorten. Om dit te bereiken zal de voorzitter in samenspraak met de secretaris de doorlooptijden bewaken en hierover verslag uitbrengen tijdens de vergadering van de commissie.

7.3. Rogatoir verhoor

De commissie heeft in het verslagjaar 61 verzoeken tot rogatoir verhoor ontvangen van andere inrichtingen. Deze werden veelal behandeld door de voorzitter van de beklagcommissie. In sommige gevallen bleek dat niet mogelijk omdat de gedetineerde niet meer in de inrichting verbleef. Gedurende het verslagjaar zijn 66 rogatoire verhoren afgenomen. De processen-verbaal werden opgemaakt en verzonden naar de verzoekende inrichting.

8. Conclusies

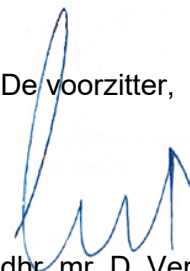
Dit jaarverslag 2021 is vastgesteld tijdens de vergadering van de commissie van toezicht van 2 maart 2022.

De secretaris,

mw. M. Gort

De voorzitter,

dhr. mr. D. Vergunst

9. Bijlagen

9.1. Overzicht soorten grieven en klachten per onderwerp KLAVER

Klachten	2021	2020	2019	2018
Activiteiten (arbeid)	14	21	17	16
Activiteiten (diversen)	12	27	20	11
Activiteiten (luchten)	5	15	13	10
Activiteiten (sport)	4	4	5	3
Behandeling	2	11	8	7
Bejegening	32	60	46	46
Bewegingsvrijheid	7	2	1	1
Compensatie	1	1	1	0
Contact buitenwereld (bellen)	12	26	7	6
Contact buitenwereld (bezoek)	12	26	20	20
Contact buitenwereld (post)	14	11	5	10
Controle	5	10	14	9
DBT	11	24	14	9
Disciplinaire straf	48	88	94	45
Dwangbehandeling	0	0	0	0
Eisen verblijfsruimte	4	17	14	5
Geweld	0	1	0	0
Informatie / procedure	1	4	4	3
ISD	24	8	19	6
Nog onbekend	0	0	2	0
Ordemaatregel	14	41	6	4
Persoonlijke voorwerpen	41	69	58	35
Regime	2	5	1	2
Rekening courant / zak- en kleedgeld	16	19	36	37
Rogatoir verzoek	61	82	52	52
Schadeverhaal	0	0	2	1
Selectie / overplaatsing (extern)	6	5	12	11
Selectie / overplaatsing (intern)	0	3	6	3
Time-out	0	0	0	0
Toezicht	1	0	0	0
Transport	2	3	1	2
Verlaten inrichting	10	17	39	23
Verzorging (diversen)	0	2	3	0
Verzorging (godsdienst, levensovertuiging)	1	0	1	0
Verzorging (medische)	28	33	26	29
Verzorging (persoonlijke)	36	13	17	10
Totaal klachten	426	648	565	416

Grievens	2021	2020	2019	2018
Bejegening	4			
Eisen verblijfsruimte	1			
Nog onbekend	2			
Persoonlijke voorwerpen	1			
Rekening courant / zak- en kleedgeld	2			
Selectie / overplaatsing (intern)	1			
Totaal grievens	11			

Totaal klachten	426			
Totaal grievens	11			
Totaal	437			

9.2. Managementoverzicht KLAVER

	Beginvoorraad	Totale instroom	Totale uitstroom	Doorlooptijd	Geground	Ongegrond	Deels ground	Overgedragen	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoening na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Eindvoorraad
Kw 1	223	152	252	84	13	112	0	7	57	8	11	0	44	0	123
Kw 2	123	109	122	71	7	68	2	6	5	12	7	4	7	4	110
Kw 3	110	88	104	91	0	11	0	23	26	15	12	7	10	0	94
Kw 4	94	88	112	88	3	22	0	14	20	16	21	5	12	0	70
Totaal	223	437	590	84	23	213	2	50	108	51	51	16	73	4	70

9.3. Totaaloverzicht KLAVER

		Jaar					
		2021	2020	2019	2018	2017	2016
	Instroom	437	648	565	416	475	389
	Uitstroom	590	608	454	430	450	342
Doorlooptermijn in dagen	0-10	53	23	44	56	53	35
	11-30	79	78	85	91	85	56
	31-40	26	23	51	27	54	43
	41-50	19	33	47	36	39	47
	51-60	28	33	44	41	30	23
	>60	386	418	183	179	189	162
Beslissingen	Geground	23	23	23	29	29	56
	Ongegrond	213	170	121	86	128	133
	Deels gegrond	2	1	5	1	2	7
	Overgedragen	50	42	45	35	46	30
	Niet-ontvankelijk	108	112	73	43	82	91
	Ingetrokken	51	103	63	95	79	59
	Ingetrokken na bemiddeling	51	43	45	48	42	64
	Ingetrokken ter zitting	16	46	36	32	24	28
	Afdoening na rogatoir verzoek	73	68	43	61	18	11
	Grief afgedaan	4	*	*	*	*	*

* In dit verslagjaar werd deze categorie niet gehanteerd.